

ISZÁNTÓUL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Kiadóhivatalban átvéve:
Egy évre ..... 10 k.
Három évre ..... 28 k.
Három hónapra ..... 8 k.
Külföldi előfizetői részére:
Egy évre ..... 20 k.
Három évre ..... 56 k.
Három hónapra ..... 16 k.
Postán szállítva:
Egy évre ..... 24 k.
Három évre ..... 68 k.
Három hónapra ..... 18 k.
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétendő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 63. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1916 március 17.

Visszavert orosz előretörések.

Orosz hadszíntér. Budapest, március 16. (Hivatalos.) A Pflanzler Baltin hadseregnél és Böhm-Ermoli hadseregesopertnál a tüzérség tevékenysége mindkét részről fokozódott. Kirlovtól északkeletre a Strypa mentén biztosító csapataink az előretöréseket visszaverték.

Máris lanyhább az olasz offenzíva.

Olasz hadszíntér. Budapest, március 16. (Hivatalos.) Az olaszok támadási tevékenysége az Isonzó harevonalon tegnap lanyhább volt. Nagy haderőnek két kísérletét, hogy a Podgora hadállásunk ellen előnyomuljon tüzérségünk tüzelése megghiúsította. A Monte san Michele északi lejtőjén az ellenség egy támadását véresen visszavertük. Az ágyuharcok sok helyütt éjjel is tartottak.

A karinthiai harevonalon is tartós tüzérségi tűz a Fela szakaszon.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, március 16. (Hivatalos.) Nincs nevezetesebb esemény. Höfer.

Verdunnél dönteni akarnak a németek.

Bern, március 16. A Journal de Genève írja: Verdun körül a csata új fázisba lépett. Ebben a szörnyű csatában még soha nem volt olyan óriási löszerpazarlás, mint most. A németek olyan gondtalan kedvvel használják nagykaliberű ágyúikat, mintha csak könnyű táborigyűről volna szó. Hat órai harc alatt a németek egy kilométernyi hosszú és 50 méter széles területre nem kevesebb mint 80.000 legnagyobb kaliberű lövedéket küldtek. Ebből is látható, hogy a németek mindenáron ki akarják kényszeríteni a döntést.

Románia egy talpalatnyi földet se kap Besszarábiából.

Budapest, március 16. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Chepletzky besszarábiai képviselő a kiseneveli román lapban kijelentette, hogy az orosz külügyminiszterium annak a kijelentésére hatalmazta fel, hogy Oroszország egy talpalatnyi földet sem enged át Besszarábiából Romániának.

Gallienni megy.

Zürich, március 16. A Havas-iroda jelenti Párisból, hogy a Matint felhatalmazták arra, hogy egy kommunikét közöljön, amely szerint Gallienni nagybeteg. Ugy látszik, hogy a hadügyminiszter lemondásáról szóló hír mégis csak igaz, bármennyire titkolják is a franciák, ha már kifogást is találnak, amivel leplezzék a hadügyminiszter bukását.

A dumában béke után áhitoznak.

Budapest, március 16. (Saját tudósítónktól.) A National Zeitung jelentése szerint a Duma oktobrista pártjának szónokai egy bizottság szervezését indítványozták. E bizottságnak olyan programot kellene készíteni, mely a békefeltételeket tartalmazza.

Verdun sorsa — Franciaország sorsa.

Genf, március 16. A visszavonulási stratégiáknak — akik Verdun értékét lekicsinylik — Beranger „Action” március 5-iki számában fejtegette, hogy nem tudnak térképet olvasni és a történelmet sem ismerik. Verdun védi a Chaumont-Dijon-Lyon és Vitry-Páris felé vezető utakat. Eleste a francia állásokat Lotharingiában és Elzászban veszélyeztetné. A történelemből kiderül, hogy Verdun sorsa évszázadok óta Franciaország sorsát is jelentette. Nem közgazdasági és politikai okokból, nem a semlegesek megdöbentésére és nem azért, hogy hadikölesönéhez hangulatot keltsen áldozza fel Németország legjobb csapatait és Franciaország sem védelmezi ott minden érdek nélkül a néhány kilométernyi értéktelen területet. Verdun eleste megnyitná az utat a németeknek Burgund és Lyon felé és veszélyeztetné Saint Etiennet, valamint Le Creusot, Franciaország arzenáljait.

Megszökött a román kormány bevásárlója.

Bukarest, március 16. Az Epoca jelenti, hogy Bukarestben elterjedt hír szerint Lupu dr országgyűlési képviselő, akit a román kormány hivatalos megbízással küldött Párisba és Londonba, hogy ott a román kormány számára nagymennyiségű nyersanyagot vásároljon be, a rendelkezésére bocsátott öt millió frankkal együtt Amerikába szökött. Állítólag ebben az ügyben meg fogják interpellálni a román kormányt.

A дума beszűntetése.

Kopenhága, március 16. A Birsevija Vjedomosztji írja, hogy a jobbpártok most a дума teljes kiküszöbölését tervezik. A mozgalom vezetőinek Scseglovitov volt igazságügyminisztert és Chwostow volt pénzügyminisztert tekintik, aki a dumáról való nézeteit teljesen megváltoztatta. A Novoje Vremjában Meesnikoff „Veszélyben a дума” címmel azt írja, hogy a képviselők érdeklődése a дума iránt oly csekély, hogy 440 képviselőből csak 60-70 van jelen. Valósággal átokként nehezedik a dumára, hogy sohasem láthat hozzá valami munkához. — Kétségtelen, hogy a dumának hatalmas el-lenségei vannak, amelyek a дума létesítése előtti állapotot szeretnék visszaállítani.

A nyugati nagy csata.

Meghíusult francia támadások

Berlin, március 16. A nagyfőhadiszá-
lás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A tüzérségi harcok hevessége Flan-
driában, különösen a tengerpart közelében
szemléltetést fokozódott. Ugyancsak erős-
bödött Roie és Wille Aubeis (Reimstól észak-
nyugatra) környékén is. Champagneban a
franciák erős, de hatástalan tüzérségi elő-
készítés után minden eredmény nélkül tá-
madták meg állásainkat Sain Soupletől délre,
Sorume a Pysuoni országúttól nyugatra. —
Ezen támadások nekünk kevés, nekik pedig
igen sok emberükbe kerültek. Mi ezenfelül
2 sebesületlen tisztjüket és 150 főnyi seba-
sületlen legényüket elfogtuk és 2 géppuská-
jukat elvettünk. A Maas balpartján csirájá-
ban elfojtottuk az ellenségnek újabb kísér-
leteit, melyekkel a Morthomme magaslatot
és az ettől északkeletre fekvő erdőállásokat
akarta birtokába keríteni. A Maas és Mosel
között a helyzet nem változott.

Jeder Aspachtól délre járóink az el-
lenséges árkok eredményes lövöldözése után
behatoltak azokba, elpusztították ott a vé-
delmi berendezéseket és egy pár fogolylyal
és zsákmánnyal tértek vissza.

Bailletől délkeletre (Champagneban) egy
francia repülőgépet légi harcban lelőttünk.
A bennülők elégték. Ellenséges repülőek ma
megismételték a támadásukat, a labrii
(Conflancétól keletre) német kőházak ellen.
Az első támadás március 13 ra virradó éjjel
történt. Katonai kárt nem okoztak, a lakos-
ságból egy asszony súlyosan, egy asszony
és 2 gyermek pedig könnyebben megse-
besült.

Keleti hadszíntér.

A harc vonal különböző részein járőr
harcok voltak. Különösebb esemény nem
fordult elő.

Balkán hadszíntér.

A helyzet általában változatlan. (Min.
eln. sajtóosztály.)

Olaszok a Vatikán ellen.

Zürich, március 16. Az olasz kamara
tegnapi ülésén Altobelli reformista azt a
kérdést vetette fel, hogy vajjon a kormány
nem akar-e állást foglalni ama rég tett
vatikáni kijelentések dolgában, amely a
pápa szabadsága és függetlensége teki-
tében történtek. Az igazságügyminiszter
képviselője kijelentette, hogy a kormány
sem szükségesnek, sem célszerűnek nem
tartja, hogy nyilvános kijelentést tegyen e
kérdésben. Erre Altobelli a legszélsőbb jobb-
oldal és a katolikusok sűrű közbeszólásai

mellett kijelentette, hogy szükségesnek látja
megakadályozni, hogy az Olaszország és a
Vatikán közt való történelmileg és politi-
kailag örökre likvidált viszony kérdését
ismét fölújtsák. Azt kívánta a kormánytól,
hogy foglaljon állást abban a kérdésben, ha
a pápa esetleg képviselőt akar megnevezni
a békekongresszuson, valamint arra az esetre,
ha a Vatikán az én kongresszusomon nem
vesz részt, hogy a békekongresszuson Olasz-
ország ellenségei római kérdéssről tárgyal-
janak. Ruini radikális a kormány hibáit és
mulasztásait kritizálta. A szónok hangsú-
lyozza pártja nevében, hogy a lakosság elé-
gedetlen, aminek részben oka az az érzés,
hogy a háború hatásosabban lehetne ve-
zetni. A radikálisok sem kívánnak további
kalandokat. A szociálista párt ragaszkodik
ama álláspontjához, hogy Olaszországra
nézve a háború nem volt szükséges, hogy
azt rosszul készítették elő és még rosszab-
bul vezetik.

Növekszik az elsüllyesztett hajók száma.

London, március 16. (Saját tudósítók-
tól.) Március első hetében az elsüllyesztett
angol és semleges hajók száma 30 százalé-
kal növekedett az előző hetekben elsüllyesz-
tett hajók számához képest.

A pápa akciójának sikere a beteg hadifoglyok érde- kében.

Berlin, március 16. A Nordd. Allg.
Ztg. írja: A kevésbé súlyosan megsbesült
és beteg német és francia hadifoglyoknak
Svájcban való elhelyezéséről már régóta
folynak tárgyalások, amelyek most végre
befejeződtek. A tárgyalásokat, mint isme-
tes, a pápa kezdeményezte. A pápa ezen a
téren is folytatta nemes emberbaráti műkö-
dését, hogy a háború nyomorúságait ameny-
nyire lehet, enyhítse. A kezdeményezés
szíves előzékenységre talált Svájcban, mely-
nek újabb alkalma nyílt arra, hogy ősi
vendégszerettségének ismét bizonyosságát adja.
A német kormány már régebben megadta
elvi beleegyezését, mégis csak most sikerült
bizonyos nézeteltéréseket megszüntetni. Hogy
a megegyezést minél kifogástalanabban le-
hessen keresztülvinni, svájci orvosi bizott-
ságok meglátogatják az összes német és
francia fogolytáborokat és kórházakat s
megvizsgálják az ottani viszonyokat. A
francia kormány elvben hozzájárult ahhoz a
német javaslatához, hogy a hadifoglyokra
vonatkozó megegyezést a polgári foglyokra
is kiterjesszék.

* Köhögés, hurut, rekedtség,
elnyálkásodásnál használjon kizárólag:
Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60
Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában
Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 13—02.

A Preisz ügyben befejezték a bizonyítási eljárást.

A tárgyalás nyolcadik napja.

Tegnap az utolsó tanút hallgatták ki.
Tárgyalás közben érkeztek meg az újság-
írók vendégei, az Est szerkesztője, Kéri
Pál, Lázár Miklós, aki a Pesti Napló t
képviseli. Bőjárták a frontot, a háború min-
den szögletét, most Nagyváradot figyelik s
a Preisz ügyről hallgatnak érdekességeket.
Az elnök régi ismerősiük Pestről.

Preisznénál is tettek látogatást. Az öz-
vegy főhadnagy né okos asszony, talán tul-
ságosan uralja az értelmet. Minden fontos
előtte és secc ragadják el szenvedélyei vagy,
hangulatai. Ez magyarázza meg életét, azt
a kitartást, hogy lehetetlen helyzetében is
megmaradt s ahhoz ragaszkodott: Más tö-
résre hozta volna a dolgot.

Preiszné különben csak egy iránt ér-
deklődik: Mi van a kis fiával? Az ikrek
katonai nevelőintézetben vannak, a kicsiny
5 éves fiú az anyjánál. Legutóbb azt irták,
hogy meghült, tüdőgyulladásban fekszik. Ez
az egy gondolata, hogy mielőbb fiánál le-
hessen. A tárgyalás izgalmi között mindig
beteg kis fiára gondol.

A teremben megjelent Sik Rzsó szin-
művész, a kit Adorján Emil dr védő nagy
előzékenységgel fogadott:

— Ide üljön, előre, s tanuljon bírót
játszani.

Ezt Sik elmondta a színházánál Bihari
Ákosnak, aki így válaszolt Sik helyett:

— Jöjjön el Adorján Emil dr védő ur
a „47-ik cikk“ be, nézzen meg engem s
tanuljon tőlem védeni.

De azért ma meghallgatja ő is Ador-
ján drt.

Balás Elemér dr elnök a tárgyalást 10
órákor nyitotta meg.

Új tanu.

A zárt ülésen kihallgatott Hofmeister
Nándornét szólította, aki esküt tett vallo-
mására.

— A mai napon Budapestről Csendes
Dávid urtól — szól az elnök — levélbeli
beadvány érkezett. Átadom a feleknek in-
dítványozás végett.

Dr Medvigy István kir. ügyész ellenzi
a levél felolvasását. Adorján Emil fontos-
nak tartja a levelet és kéri olvastassa fel a
bírószálg.

A törvényszék a védő kérelmét el-
utasítja.

Adorján Emil dr igazolni kívánja Csen-
des Dáviddal, hogy a vádlott hónapos szo-
bában lakott nála gyermekeivel s a leg-
korrektebbül élt. Mikor sógoronői inzultáltak,
másfél órág önkivületi állapotban volt. Kéri
sürgős megidézését.

Szőlőgazdák figyelmébe!

Egyedül a „PERONOSZPOR“ helyettesíti a rézgálicot.

A „Peronoszpor“ évek óta használják a szőlőgazdák. A „Peronoszpor“ összetétele kitűnő eredményt mutatott föl. A legelőkelőbb szőlőbirtokosok ajánlják. Rengeteg elismerő levél és sürgöny bárkinak rendelkezésére állanak. Egy kiló „Peronoszpor“ kell 100 liter vízhez. Egy kiló „Peronoszpor“ ab Budapest 1 korona 50 fillér. Használati utasítással. Legkisebb szállitmányt 5 kilós csomagokban utánvét mellett szállít:

a „PERONOSZPOR“ Vezérképviselő Budapest, VII. Damjanich-u. 30.

A bíróság Preiszné meghallgatása után a védő indítványát mellőzte. Adorján semmiségi panaszt jelentett be.

Az utolsó váltomás.

Dr Guttman Miklós ügyvéd Ficzek Emil ügyvédnek volt a jelöltje. A vádlott kliensük volt. Több polgári perben képviselték.

A vádlott kijelentése után az elnök feloldja a tanút az ügyvédi titoktartás kötelezettsége alól, mire Guttman előadja, hogy az ügyekben Preiszné járt az irodában. Egy ízben Preiszék együtt adtak Ficzeknek egy ügyben megbízást. Az első ügy az volt, hogy a pécsi járásbíró zár alá vette vádlott két házát. Több váltókereset is jött Preisz ellen. Az első Lőrinczy Atilla adta be. Ez 2600 koronáról szólt. Egy másik váltó 810 koronás volt. Ugy tudja szíves ségi váltók voltak. Felsorolja aktái alapján a további pörös ügyeket.

A bajok — ugymond — mind jobban gyűltek s akkor a vádlott megbizta Ficzeket: eszközöljön ki ingatlanára 20 000 koronás kölcsönt. Nehezen ment, mert a házra 60000 koronás zálogjog a honvédelmi miniszterium részéről a haucióra és a mohácsi takarékpénztárnak 8000 koronája volt bekebelezve.

Tudja e, hogy ez a 8000 korona miből származott? Nem e kapott ügyvéd ur adatot, hogy ez a teher a férj fiatalkori adóságaiból maradt?

— Csak később értesültem a vádlott és két fivére előadásából — felel a tanu — hogy ez is oly teher, melyet a férj legénykori kötelezettsége és a házasság hozott létre.

Ficzek működése kezdetben meghiusult, közben az ügyvéd Preisz kérésére képez kölcsönt nyújtott 150 koronát. Erről a vádlott nem tudott, mert később önmaga osodálkozott: „nem elég, hogy én kértem férjemnek kölcsönököt, ügyvéd ur még külön is adott?” Preiszné soha nem látta mosolyogni. Mindig a lehangoltság érzését kellette benne.

A vádlott a tragédia után igyekezett elköltözni Nagyváradra és sürgette a kölcsön kieszközlését, hogy térje adósságait rendezze. Férjéről mindig tisztelettel beszélt, öngyilkos szándékát is emlegette. Kizártnak tartja, hogy Ficzeket az asszonynyal szemben valamely gavallér szándék vezette, mert ezidőben vőlegény volt, szerelmi házasságot kötött.

Befejezték a tanu kihallgatásokat.

Az elnök ezután közli, hogy az összes tanukat kihallgatták. Most az igazságügyi orvosi tanács véleményének előterjesztése következik. Indítványokat kér.

Ügyész indítványozza, hogy a véleményt olvassák fel. A szakértőként beidézt orvossághoz két kérdést kíván intézni: a cselekmény elkövetése utáni öntudatlan állapotból lehet-e következtetni, hogy a cselekmény még öntudatlan állapotban történt, továbbá az öntudatlan állapotban elkövetett cselekményekre vissza lehet-e emlékezni, ha az öntudat visszatér.

Adorján védő hozzájárulása után a bíróság délben visszavonult.

Az igazságügyi orvosi tanács véleményének felolvasása után

Grósz Menyhért dr adta elő szakértő véleményét, azután az ügyész terjesztette elő kérdéseit. A vádat megváltoztatta. Nem szándékos, hanem hitvestáron erős felindulásban elkövetett emberölés a vádja.

Holnap reggel 9 órakor kezdik a vád beszédet.

x Poloskairtó NOXIN biztos zser. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/E.

A Hadsegélyző-bizottság értekezlete.

A bizottság megalakulása.

A háboru borzalmait által ütött sebek gyógyítása csak részben állami feladat, mert az ez irányu sok oldalú teendők és kötelességteljesítéstől ki kell venni a részét a társadalomnak is.

A magyar társadalomra és különösen Nagyvárad város társadalmára e tekintetben nem is lehet panasz. Azt hisszük nem eselődünk, ha azt állítjuk, hogy Nagyvárad társadalmában a háboru kezdete óta a különböző humánus célokra közel egy millió koronát adományozott.

Az eddigi széttagolt akció mellett azonban szükség van egy szervezetre, amely vezesse, irányítsa a társadalom jótékony törekvését és áldozatkészségét, annál inkább, mert nem csak addig van szükség a társadalom bőkezűségére, míg a háboru forogtoga dúl, hanem akkor is, sőt talán még jobban akkor, ha a háboru vihára elül s gondoskodni kell, nem pillanatnyilag, de alaposan a bennakról, betegekéről, özvegyekről és árvákról.

Ezt célozta a kormány, mikor felhívta a vezető férfiakat, hogy alakítsák meg az egész ország nagyobb gócpontján a társadalom bevonásával a hadsegélyző bizottságokat

Nagyváradon eddig Rimler Károly polgármester vezetése alatt inkább hivatalos uton teljesítették azokat a feladatokat, amelyek a hadsegélyző-bizottság hatáskörébe tartoznak.

Tegnap délután értekezletet tartottak a városházán, a mely tulajdonképpen a hadsegélyző bizottság hivatalos megalakulása volt.

A nagyjelentőségű értekezletről a következő tudósítást adjuk:

Hlatky Endre főispán hívta össze a bizottságot, amelyben Vueskies Gyula, Imrik S. Zoltán, Tordai Molnár Géza, Medvigy Gábor, Hoványi Gyula, Juricskay Barna, Gedeon Alajos, Felicidés Lajos, Stark Gyula, dr Edlmann Menyhért, Réz Mihály és még igen sokan vettek részt.

Hlatky Endre főispán a megjelenteket üdvözölve megnyitotta az értekezletet.

Rimler Károly röviden elmondta a hadbavonultak segélyezésére összegyűjtött pénzek történetét. A Hadsegélyző Bizottság a múlt év október 26-án gyűlt össze utoljára s megállapította, hogy a már kiutalt segélyeken felül 53.600 koronája maradt. Mi történjék ezzel az összeggel, nincs rendelkezés, de egy kormányrendelet gyűmölösözése beutalta a bankokhoz, el is helyezték ott. Most meg kellene alakulnia a helyi hadsegélyző bizottságnak hivatalos formában is.

Három feladat vár rá. A hadsegélyezés időközben ugyanis a közigazgatás feladata lett. A nagyváradai társadalmi bizottság a hadsegélyezés ellenőrzésében, a visszatekintések megállításában és a gyűjtésekben működnek. Mondja ki tehát az értekezlet a bizottság megalakítását, egy elnökből, két társelnökből, két előadóból és két jegyzőből álló tisztikart válasszon és a szükséghez képest meghívások által egészítse ki magát.

Hlatky Endre főispán az eddigi eredményekről szól:

— Most már a 9000-es számban járunk a segélyezéseknél, óriási munka ez,

amelyben dicséretes rész jut a Juricskay Barna által vezetett hivatalon kívül a nagyváradai tanítósnak is. A most megalakuló bizottság egyik legfontosabb feladata a tőkegyűjtés.

— Mindenütt lankad az adakozási kedv, csak Nagyvárad az örvendetes kivétel. Fokozunk kell ezt a hangulatot ötletekkel, új meg új akciókkal. A bizottság megalakításánál nem szabad néznünk a társadalmi állást, csak arra kell vigyázni, hogy a tag csakugyan tényleges működést fejthessen ki. A sorkatonaság hátramaradottjairól is nekünk kell a végleges rendezésig gondoskodnunk, bár ez igen csekély szám, hisz a sorkatonák családtalan fiatalemberek voltak.

— Felkérjük a polgármestert, tegye meg a bizottság megalakítására az előterjesztést.

Tordai Molnár Géza szerint el kell választani a hadbavonultak segélyezettjeinek a rokkantokról és a hadiárvákról való gondoskodástól. Kérde, ezeket is ez a bizottság tartja e számon, vagy külön bizottságoknak a feladata lesz az.

Hoványi Gyula dr szeretné, ha a most megalakuló bizottság ne mindent vállalna magára, megmaradna a hadbavonultak itthonmaradottjainak segélyezési kérdésénél. Ez is elég nagy munka.

Hlatky Endre: A rokkantokról és hadiárvákról később majd törvényben történik gondoskodás.

Rimler Károly: A begyűlt 53.600 korona kizárólag a hadbavonultak családjai számára gyűlt össze.

Dr Medvigy Gábor: A hadiárvákról és a rokkantokról a törvény szerint az állam gondoskodik. Ez nem a társadalom feladata.

Juricskay Barna vázolja a hadsegélyző városi hivatal működését. 8400 a segélyezett családok száma, a legutóbbi bevonulások után egy nap 600 család jelentkezett. Még az adóhivatali személyzet is a hadsegélyezésnek dolgozott. Most már 8 napon belül a pénzügyigazgatásnál vannak teljesen készen a kérelmek, a kifizetés napi 1500 as csoportokban történik. Elmondja, minő feladatok várnak még a bizottságra.

Dr Adorján Armin: Nem mulasztatom el, a nagyon fontos ügyben egy közérdekű megjegyzést ne tegyek. Ugy értesültem, hogy a hadi biztosítás humánus kérdése itt benne van, azaz szoros kapcsolatban áll a hadisegélyezéssel. Nagyon nemess és a szegény nép érdekében való dolognak tartom, hogy Juricskay Barna tanácsos állandóan a figyelmébe ajánlja a hadisegélyezetteknek az Augusztus biztosítás elönyeit, igen csekély áldozattal az itthon maradtak legalább anyagilag biztosítva vannak. Mindnyájan helyeseljük ezt a dolgot.

Gábel Jakab a polgármester humánus akcióit dicséri, azt akarja, szervezzék a nagyváradai társadalmat a további gyűjtésekre.

Medvigy Gábor dr elfogadásra ajánlja az elnöki javaslatot, s kéri a szónokokat, jövőre készítsék elő eszméiket. Ma csak egy a feladat: a megalakulás.

A bizottság ki is mondja a megalakulást és megválasztja a tisztikart. Elnök lett Hlatky Endre, társelnökök Rimler Károly és Hoványi Gyula dr, előadók Juricskay Barna és Istvánffy István, jegyzők Sass Elemér és Bige József. A bizottság minden hónap első keddjén ülészik.

* Gyurjad Gyurka. Piszkald ki. Ellőték a jobbkaromat. Ott ahol a Dnyeszter vize zug. Csukaszerű ember. Háborus mozifelvevő. Rendkívül érdekes lemez új dongságok Rákóczi-ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, hegedűk, gramafonok, hurkölönlegességek. Gramafonok, hangszerek olcsó szakszertá javítása.

Az ujságok multjából.

Kiss Dávid aranylakodalma.

Aki ismeri Nagyvárad multját, elébe tűnik az első hírlapírók közül kettőnek alakja. Az egyik Pauker Dániel alakja, akinek boltjában vettük a ceruzát, tintát, gumit, palatáblát s a vonalzott írkákat. A Szent László téri bolt mélyében állott a nagy bőrfotel, amelyben ültek Ember György Nogeiy István, Klédorfer Lambert, s a többi akkori nagyváradai irodalmi szereplők s nagy figyelemmel olvasták az ujságot. Igen, ez a régi Nagyvárad, a régi Ujváros, összes költségvetésével s hangulatával.

A másik Kiss Dávid, aki Olasziban cselekedte ugyanezt. Aki most polgári és kereskedői tisztességének teljében érte el házasságának ötvenéves jubileumát.

Pauker bácsi elköltözött az élők sorából, csendesen, feltűnés nélkül, mint a hogyan élt. Kiss Dávid átvette egészen a hírlapírást és most annyi évi munkásság után aranylakodalma alkalmából szeretettel emlékezik meg róla az ujságírók és az ujságolvasók közönség.

Kiss Dávid március hó 18-án üli meg aranylakodalma. 1866-ban nősült meg Nagyváradon s azóta ott lakik. 47 éve kezeli dohánytőzsdét s ő volt az első, aki 40 évvel ezelőtt hírlapírással kezdett be. Ebben a sok körültekintéssel járó szakmában kitűnő hírnevet szerzett s a régi ujságok mellett a modern, friss alkotásoknak is tudott olvasóközönséget teremteni, mert nagy szeretettel foglalkozott az ujságok terjesztésével. Teljes erejével fektet bele az ujságok pontos, gyors kiadásába, elárulásaiba s ez a buzgalma nem maradt erkölcsi támogatás nélkül. A budapesti hírlapkiadók lelkesen megvédték minden illoyalis konkurenciától. Ujvárosban Pauker Dániel, Olasziban Kiss Dávid árulta a lapokat s ez mindaddig így volt, míg a lapok egy vállalat kezébe jutottak. Ezóta az ujságírást monopólium.

Az ujságírók iránt érzet tiszteletből két ízben adott az ujságírói nyugdíjalapnak. Mikor megalakult a nyugdíjnyújtó, Falk Miksa elnökhöz nagyobb összeget küldött a „hálás hírlapírók”. A Magyar Hírlap pályadíját is elnyerte, mert az országban legtöbb ujságot adott el s ezt a 100 aranyat a Hírlapírók és a Kiadóhivatali Tisztviselők Nyugdíjnyújtójának ajánlotta fel.

Érdemeit Nagyvárad úgy honorálta, hogy az ujságírók neoztorát három ízben választotta városatyának Olasziban, a város intelligens részében. Felszólalásai a szegényügy körül mozognak s a kisemberek szószólója.

Kiss Dávid, mint ujságíró, minden jótékony és hazafias célra buzgón gyűjtött. A Kossuth szoborra több mint 1000 koronát küldött ilyen módon. A városi árvaház céljaira létesítése előtt és utána 20 évig, nagyobb összegeket gyűjtött.

Nagy turista. A testi nevelés és egészség turisztika hive. Czárán Gyula, aki a bihari havasokat saját költségén készített utakkal tette megközelíthetővé, őt avatta be a Vlegyásza, Oncsásza barlang, Csatátye, Leviathanopolis, Magura s a vizesések titkaiba, a Körös eredetéről szóló legendákba. Azóta Kiss Dávid vezeti a bihari havasok szűzies ormaira, őserdőibe és barlangjaiba a kirándulókat. Czárán Gyula, akit Oncsásza hercegének tituláltak, Oncsásza grófjává nevezte a nagyváradai ujságírást.

Üzleti elveit a magyar kereskedelemben szokatlan becsületesség jellemzi, társadalmi munkásságának a polgári önzetlenség a mozgatója. Anyagi eredményeket ezért egy félszázados szakadatlan munkásságban töltött élet nem mutathat fel, mert a gazdasági és tőkeválság beálltával mindenét a hitelezők rendelkezésére bocsátotta. De a tisztaság, a város szeretett és becsült „Dávid”-ja, ma is amelt fővel jár azok között, akik szívének jóságát, felekezetenélkül gyakorolt jótékonyosságát, törhetetlen idealizmusát elismerik. A vidéki nagy város, a modern szellemi mozgalmak forrongó katalana, a magyar kultúra egy nagyszerű és folyton működő vérgyűjtője hiányos lenne, ha a mozgalmak kiegészítő része, Kiss Dávid érdekes alakja, mosolygó derült arca hiányoznának belőle.

A Royal kávéház

Rimanóczy étterem ?

Tegnap tartotta meg a város árverelő küldöttsége Komlóssy József t. főjegyző elnöklésével az árverést a Royal kávéház s a Rimanóczy étterem bérletére. Az utóbbira egy ajánlat adatott be, a Popovics és Nilgész konzorciumé, évi 5000 koronát fizet.

A Royal-kávéház bérletére két ajánlatot vettek jegyzőkönyvbe.

Az első Palotay és Schwartz Béla ajánlata, akik az első 4 évben évi 22000, a második négy évben évi 25000, a harmadik négy évben évi 28000 korona bért fizetnek, ha a bérletet, amelynek kötelezettségeit a háborus időkben is pontosan teljesítik, 1928-ig elnyerik.

A második ajánlat Freifeld Henrik és Társaság évi 22000 korona bérrel.

Megkérdeztük Komlóssy József t. főjegyzőt, mi a véleménye az eredményről. Ő így válaszolt:

— Az eredmény nem kielégítő, a kiáltási árat nem értük el.

— Főjegyző ur előtt időszerű e, hogy megbízható bérlők mellőzésével esetleg új árverés útján kiadassék a bérlet olyanoknak, akik a háborus konjunkturák felhasználásával hirtelen felgazdagodtak, s üzemeiket esetleg a Royalban folytatják? Az ebül gyűlt vagy on természetese ez.

— Nem én adom ki a bérletet, volt a helyes válasz, — hanem a közgyűlés. Ha kiadja a mostani bérlőknek, teheti Én az eredményt a tanács elé terjesztem.

A vidéki városok rizsellátása.

A behozatali nehézségek, de főleg a mártéktelen spekulációk miatt roppant drága és ritka élelmicikk a rizs országszerte. Béke idején félkoronáért már jóminőségű rizst lehetett kapni, ma azonban nem ritka az olyan vidéki város, ahol 4—5 koronát is elkérnek egy kilogramm rizsért; de a legtöbb helyen egyáltalában nem kapható. Most arról értesít zólyomi tudósítónk, hogy a kormány gondoskodni fog a vidéki városok rizsszükségletéről. A belügyminiszter ugyanis körrendeletet intézett a vidéki városokhoz s abban értesíti őket, hogy a vidéki fogyasztás részére sikerült nagyobb rizsmennyiséget biztosítani, azért felhívja a vidéki városokat, hogy közölgék vele, mennyi az egyévi rizsszükségletük redukált fogyasztás mellett?

A Bihoreana Takarékos és Hitelintézet közgyűlése.

A Bihoreana Takarékos és Hitelintézet részvénylársaság tegnap tartotta évi rendes közgyűlést.

A közrebecsátott zárszámadás és mérleg, valamint az igazgatóság jelentése fényesen igazolja, hogy a pénzügyintézet nemcsak szolid és erős alapokon működik, hanem annak vezetése kitűnő kezekben van; dr. Papp Coriolán vezérigazgatóval élén az igazgatóság és a tisztikar az elmúlt évben is körültekintő buzgó működést fejtett ki, amelynek fényes eredménye a 103881 korona nyereség.

A közgyűlésen Ciceronescu Sámuel kanonok elnökölt.

Jelen voltak: Alb Aurél, dr. Bolku Viktor, Ciceronescu Sámuel, Cipon Péter, Diamandi József, Gerlán János, Horváth Endre, dr. Ille Andor, dr. Kiss Dóme, Mányi Mihály, Moldován József, Nyisztor Alajos, Pántya Péter, dr. Papp Coriolán, Papp Anna, dr. Papp Gergely, Papp György, Papp János, Paul Péter, Pelle András, Popescu Péter, dr. Popovici Miklós, dr. Radu Jakab, Rokszi Miklós, dr. Stan Florián, dr. Stan Illés, Tulbure György, Zigre Miklós.

Az elnök megnyitójában konstata, hogy összesen 1754 részvényt tettek le a részvényesek, 564 szavazat képviselőtében. A jegyzőkönyv vezetésére dr. Papp Coriolán vezérigazgatót, a jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Radu Jakab, dr. Stan Illés és dr. Kiss Dóme részvényeseket kérte fel.

Az előterjesztett igazgatósági jelentés bevezető részében megemlékezik a világháborúról s az ennek folytán előállott gazdasági helyzetről; az élelmiszerek rendkívüli drágaságáról, amely a termelő és állattenyésztő gazdákat pénzügyi szorongásba juttatta. Az intézet új kölcsönöket csak elvétve adott ki s tevékenysége a régi kölcsönök és azok kamatainak behajtására szorított.

A pénztárforgalom az 1915. év folyamán 20.045.131 K, az összforgalom pedig 52.545.105 K volt.

Az elért tiszta nyereség, az előző évi nyereséggel együtt 115.455 K, amelyből osztalékként 5 százalékkal (10 K), 86.209 K fizet ki, a tartaléklapra 11600 K, a nyugdíjalapra 4400 K, jótékony célra 3500 K t fizet, míg a jövő évre 9752 K t viszonok át.

Az intézet tisztikarából 10-en vonultak hadba, akik közül Barbu Romulus a tenkei fiók könyvelője szerb hadifogoly. Popovits Antal gyakornok orosz hadifogoly, Honpe Kelemen volt nyug. pénztárnok pedig a harcra szerzett betegsége folytán hős halált halt. Az intézet a teljesen árván maradt gyermekeiről gondoskodott.

A felügyelő bizottság jelentésének meghallgatása után az igazgatóság, mint a felügyelő bizottság jelentéseit, valamint a mérleget elfogadták és a felmentvényt megadták.

A közgyűlés ezután a jótékony célra már megszavazott 3500 koronán kívül a Nagyszébenben és Balázsfalván hadiárvák részére felállítandó árvaházra 5000 koronát szavazott meg.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

* **Hadikölcsön kötvények!** Az O. K. H. kötelekésbe tartozó Nagyváradai Ipartestületi Hitelszövetkezet értesíti a nála jegyzett üzletfeleket, hogy a harmadik hadikölcsön kötvény szabad címeit, a pénztári elismervény ellenében a hivatalos órák alatt átvehetők.

* Felállítják a nagyvárad-i üzletvezetőséget. A kereskedelmi kormány a nagyvárad-i üzletvezetőség felállítását elhatározta, a kinevezések már meg is történtek, de a háboru kettévágott minden szervezést s a már ideköltözött tisztviselőket is visszarendelték. A viszonyok javulása lehet az oka annak a hírek, hogy a nagyvárad-i üzletvezetőséget most már véglegesen felállítják s a szervezés rövidesen megtörténik. Az üzletvezetőség a régi helyiségeket visszakapja a hadügyi kormánytól.

* A gyógyszerészeti munkálatok díjainak felemelése. A hivatalos lap a belügyminiszternek egy körrendeletet közli, amelyet a vármegyei és a városi hatóságokhoz intézett a gyógyszerészeti munkálatok díjainak ideiglenes felemelése tárgyában. Megdrágult minden elsőrendű élelmi és ipari cikknek az ára, ez a rendelet első része. Megengedem, hogy a gyógyszerészek folyó évi április hó 1-től kezdődőleg a további intézkedésig, a vények árához a gyógyszerészeti munkálatok díjának *husz százalékát beszámíthassák.* E husz százalék az anyag, edényzet és munkadíj tételek után mint utolsó összeg jegyzendő fel a vényre, mellette a százalék jelzéssel s az ekként részletezett árszabás azután összegeződik. A miniszter a rendelet végén hangsúlyozza, hogy ez a munkadíjfelemelés csak ideiglenes jellegű.

* Március 15. Várad-Velencén. A Petőfi asztaltársaság március 15-ikét igen szép ünnepi keretben ünnepelte meg. A hazafias megnyitó beszédet dr. Tóth Ferenc a Petőfi asztaltársaság díszelnöke mondta, azután szözlésre emelkedett még Eizele Sándor, Löwenstein Zsigmond, Siebert Emil és Katona József.

* A lovak osztályozása. A m. kir. honvédelmi miniszter ur körrendeletével az 1912. évi LXIX. tc. 4. §-a alapján a nagyvárad-i loállítási eljárás lovak osztályozását elrendelte. A működési tervzet szerint a lovasosztályozás Nagyváradon 1916. évi március hó 22-ik napján szerdán, a Lovásártéren fog megtartatni. Az osztályozás reggel 8 órakor kezdődik, melyre a fentidőzött tc. 6. §-ának 2. §-a alapján csak azokat a lovakat nem kell elővezetni, melyek a törvény 1. §-a értelmében az átengedés alól mentesek.

* Timárparosok figyelmébe. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 14997—1916. VI. C. sz. leirata alapján van szerencsénk a kerületbeli timár kisiparosokat értesíteni, hogy akik fekete, borju, tehén és lóbbőrök készítésével már a béke idejében és a 448—1916. számú rendelet megjelenésekor is foglalkoztak heti termelések azonban a 25 darabot meg nem haladja és akik ily fekete bőrt továbbra is éhajtának készíteni, az idézett rendelet 4. §-a alapján, a rendelet 1. §-ában felsorolt borju-, marha- és lóbbőrökből összesen legfeljebb heti 25 darabnak fekete bőrré váló kikészítését továbbra is engedélyezi. A nyersbőrök beszerzésére és a készbőrök eladására vonatkozólag fennálló rendelkezések azonban rájuk nézve is változatlanul érvényben maradnak. Ha és amennyiben oly timár kérné az engedély megadását, akinek heti termelése a 25 darabot meghaladja a kérvényét a kereskedelemügyi magyar kir. miniszter urhoz intézve, a kamarához adja be, honnan mi véleményünkkel azt illetékes helyre eljuttatjuk. Nagyvárad, 1916. március hó 16. A nagyvárad-i Kereskedelmi és Iparkamara: Schwartz Izidor sk. o. elnök. Dr. Sarkadi Lajos sk. titkár.

* Megvételeire kergetetik egy közép nagyságu Wertheim-szekrény. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

* Kiadó butorozott szobák modern berendezéssel hosszabb vagy rövidebb időre. Nagy Sándor utca 4.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legszebb díszje. Az első ránc a szép asszony igaz bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég, ha a megbecsülhetetlen Y-Po krémét és szappant használja, melytől a bőr viszonyeri ruganyosságát, eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesszereket, májfoltokat, pattanásokat és a bőr vörösségét. Ára K 1 ó K 1-50. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad. Telefon 13 02.

* A szőlőgazdáknak s a harctéren a katonáknak nagy lesz az öröme, mert bőven terem bor és gyümölcs, amióta „Peranoszpor”-tal jermétezik a szőlőket és a gyümölcsfákat. Utalunk lapunk második oldalán levő hirdetésre.

* A légnemű mosógép, mint értesülünk, még csak pár napon át lesz a közönségnek Rákóczi ut 10 szám alatt a Stern palotában szemléltetőleg bemutatva. Tapasztaltuk, hogy nemcsak városunk, de a környék lakossága is felhasználja az alkalmat, hogy az „Aerowash” mosógépet működés közben megtekinthesse. Ez uton hívjuk fel az érdeklődők figyelmét, hogy akik még meg nem győződtek a technika s vivmányának munkát, költséget és fáradságot alig kívánó, időt kímélő, egyszerű s igazán csodálatra méltó működéséről, — használják fel ezt a pár napot, melyeken át a mosógépet működésben megtekinthetik, s gyári árban 24 és 18 koronáért beszerezhetik.

* A Biharmegyei Takarékpénztár közli, hogy bekebelezés vagy más jó fedezet mellett normális kölcsönöket készséggel folyósít.

* Megfagyott, szélből kivörösödött, kicserpedett arc, orr, kéz sapolására és fehéritésére gyors és biztos hatása az YPO jegyű „Harmat tejkrém.” Ára 1 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi ut 7/B.

IRODÁLOM

Uj Idők. A Uj Idők legújabb számában Csathó Kálmán folytatja Varju a toronyórán című regényét. Elbeszélést Malonyay Dezső irt Békák címmel, cikket Kemény Sándor Karmen Silvárd és Fedor Gyula Izolda boszúja címmel. A pillanatfolyételek rovata, Jászay Horváth Elemér és Benedikt Ilus versai teszik még változatosabbá a lap szövegrészét. A képek közül főlegmilitjük a verduni fotografákat, továbbá a különböző harcterek érdekes epizódjait fel-óelő harctéri fényképeket. Az előfizetési díja negydekre öt, félévre tíz, egész évre husz korona. Kiadóhivatal: Budapest. VI, Andrassy-ut 16.

Az **Élet** szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) március 12-iki száma a következő tartalommal jelent meg: Roma locuta. a—a. Erdélyi magyarok. (Költemény.) Bodor Aladár. — Sándor Gyuri az istentelen. (Elbeszélés.) Komáromi János. — Gondolatok. — Boldog otthon. (Regény.) Cyprián. — A kétezőbés lakás. Margitay Ernő. — Tízért paprika. (Elbeszélés.) Szira Béla. — Kultura. — Hétről-hétre. — Szerkesztői üzenetek. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I, Fehérvári ut 15-c. Előfizetési ár félévre 10 korona. — Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

SZINHAZ

Heti műsor.

Pénteken: A nap lovagja.
Szombaton délután: Boszorkányvár.
Szombaton este: Kisasszony férje.
Vasárnap délután: Vagy ő, vagy senki.
Vasárnap este: Szökött katoná, díszelőadás.

* Shakspeare-ünnep. Április 23-án lesz 300 éve annak, hogy a stratford-on-avoni nagy lándzsarázó, akit Shakspeare néven ismer a világ, meghalt. Ugyanezen a napon, ha nem csal Bihari Ákos emlékezete, hunyt el Cervantes, don Kihóte genialis írója. Természetes, hogy Németországban ezt megünnepelik s nálunk se mulik el e nap minden Shakspeare-előadás nélkül. Bizonyosan *Shylock, Velenei kalmár s a Szentivánéji Álom*-ban gyönyörködünk, ha Erdélyi Miklós is akarja, mert erre lesz közönség. — Shakspeare vitán kívül áll, a legnagyobb angol elme mindnyájunké. Heine már esk nem szerette az angolokat, gyilkos dolgokat irt róluk, de Shaksperet szerette.

A színháznál nagy örömet keltett a Shakspeare ciklus híre, mert van rá kitűnő színész nem egy: Bihari Ákos, Tóth Elek, Sik Rezső. De közbeszólt egy ellenzéki:

— Nem kell Shakspeare-ünnepély.

— Miért?

— Mert ők se játszó Bánk-bánt Londonban. Miért játszuk mi Shaksperet? Ez is álláspont.

Szigligeti Ede születésnapja. Szigligeti Ede születésének évfordulóját minden évben díszelőadással ünnepeli meg a színház, megillető kegyelettel adózva a nagy magyar drámaíró emlékének. Az idén a Szökött katonát választották ki Szigligeti műveik közül, ezt a régies patinájában örökké friss, érdemes megható színművet, amely méltóképpen reprezentálja Szigligeti rendkívüli talentumát. Minden színésznek ambíciója, hogy a Szökött katoná szerepeit játssza, amelyek kiválóan alkalmasak a művészi alakításra. A díszelőadásra különösen nagy buzgósággal készülnek a tanulat tegjék és az évfordulót előreláthatóan a legszebb, legmellegebb estével fogja Szigligeti Ede nagyvárad-i háza megünnepelni.

Két előadás. Szombaton délután régi szép operettet elevenít fel a színház a Boszorkányvárat, amelynek bűbájos zenéje, romantikus meséje kifogyhatlan forrása a művészi élvezetnek. — Estére a Kisasszony férje, Drégely Gábor kacszató bohósága kerül színre és előre látható, hogy mint mindig, ezuttal is felt házat fogvozani.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Gyorsított tárgyalások. Szombaton két gyorsított bünvádi eljárás alá eső tárgyalás lesz a törvényszéken. Az egyikben Petrucza György vaskóhi lakos a vádlott, aki Bod Kálmán vaskóhi járásbíró akarta megvesztegetni 20 koronával. A másikban Mihale Demeterné magyarcsékei lakos a vádlott, aki Grósz Pál dr orvosnak 100 koronát küldött levélben, hogy férjét hagyja a kórházban. Mindkettő rövid tárgyalás lesz.

Meghívó.

A Nagyváradi Agrár Takarékpénztár r. t. folyó évi március hó 25-én (szombat) d. e. 1/2 12 órakor a Takarékpénztár üzlethelyiségében (Rákóczi-ut és Uri-utea sarok) tartandó

VI-ik évi rendes közgyűlésére
a tisztelt részvényesek ezennel meghivatnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az Igazgatóság évi jelentése, ennek kapcsán az elmúlt üzleti év zárszámadásának előterjesztése, a felügyelő bizottság évi je-

lentése, mérleg megállapítása, nyereség hovatfordítása iránti határozat és a felmentvények megadása.

2. Igazgatósági tagok megválasztása.

3. Sorsolás után kilépő igazgatósági tanács-tagok megválasztása.

4. Esetleges indítványok.

Kelt Nagyváradon, 1916. évi március hó 6 án.

Az igazgatóság.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, az alapszabályok 16. § a értelmében tartozik részvényeit, annak le nem járt szelvényeivel együtt, a közgyűlést megelőzőleg 2 nappal a társaság pénztáránál letenni. A letett részvényekről letéti elismervény állítatik ki, melynek alapján ki lesz adva a jogok gyakorlására a szavazatok számát feltüntető igazoló jegy. Ugyanez áll a meghatalmazottakra.

TARTOZIK

Mérleg-számla 1915 december 31-én

KÖVETEL

V a g y o n	ÖSSZEG		ÖSSZESÍTÉS		T e h e r	ÖSSZEG		ÖSSZESÍTÉS	
	K	f	K	f		K	f	K	f
Készpénz:					Alaptőke				1000000
Pénztárban	115675	11			Tartalékalap				30000
Pénzüstetekenél elhelyezve	70322	53	185997	64	Betétek				1020545
Váltótárca					Visszleszámított váltók				1352189
Jelzálogkölcsonők:			2532652	01	Magyar Általános Hitelbankra engedményezett váltók				100000
Törlesztéses jelzálogkölcson	2110771	94			Átruházott jelzálogkölcsonők				2248352
Kamatkozó jelzálogkölcson	199297	—	2310068	94	Hadikölcson lombard-hitelezők				286256
Értékpapirtárca*	933502	60			Hitelezők				546802
Ennek függő kamatai	15608	02	949110	62	Fel nem vett osztalékok				1150
Folyószámla-adósok:					Különféle passzívák				4331
Hadikölc.-kötvényekre és egyéb értékpapirokra	331186	99	425898	42	Előre befolyt kamatok				22142
Fedezet alapján	94711	43			Nyereség:				
Követelések pénzüstetekenél					Áthozat mult évről	2415	41		
Arverésen vett ingatlanok				93851	Ez évi tiszta nyereség	8150	32		10565
Felszerelés (tresor és safe-deposit)				8491					
Külföldi pénznemek				9000					
Hátralékos törlesztési részletek (annuitások)				913					
Előre fizetett kamatok és egyéb átmeneti tételek				73620					
Hátralékos kamatok				11033					
*Ebből állampapirokban	18988	—							6622334
Záloglevelekben	70116	—							38
Egyéb tőzsdén jegyzett papirokban	92454	60	6622334	38					
			983502	60					

TARTOZIK

Nyereség-veszteségszámla 1915. december hó 31-én.

KÖVETEL

Veszteség	ÖSSZEG		ÖSSZESÍTÉS		Nyereség	ÖSSZEG		ÖSSZESÍTÉS	
	K	f	K	f		K	f	K	f
Kamatok:					Nyereségáthozat a mult évről				2415
Visszleszámítottváltó, takarékbetét, folyószámla, átruházott jelzálogkölcson és lombardkamat				298702	77	Kamatok:			
Tiszti fizetések, lakberek és felügyelői díjak				25634	04	Váltók, törlesztéses és kamatozó jelzálogkölcsonők és folyószámlák után			345052
Üzleti költségek, irodabér				22056	28	Értékpapir kamatok			43562
Adók				14015	76	Jutalékok és különféle nyereségek			9549
Leírások:					Leírt követelésekből befolyt				588
Értékpapirból	4875	55							
Követelésekből	23903	22							
Felszerelésből	1414	40	30193	17					
Nyereség:									
Áthozat a mult évről	2415	41							401167
Ez idej tiszta nyereség	8150	32	10565	73					75
			401167	75					

Nagyvárad, 1915 december hó 31-én.

Marschalkó Leó
pénztáros.

Dr. Demetrovits Elek
vezérigazgató.

Ifj. Horthy Dezső
h. főkönyvelő.

IGAZGATÓSÁG:

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Dr. Móricz Ernő
igazgatósági elnök.

Farkas Kálmán

Gyémánt Elek

Gyémánt Mihály
alelnök.

Báró Szepessy-Szokoll József
alelnök

Dr. Ferdényi Kálmán

Kálmán Sándor

Fodor Izsó
Incze Lipót

Sas Ede
Schwartz Miksa

Dr. Thury László
Dr. Demetrovits Elek